

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatkak vissza.

KÖZÉRDEK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

A pénzügyminiszter a városokért

Az 1891. évi költségvetés az első, midőn a hatalmas deficitek helyett már egy csekély, alig pár ezerre menő többlettel is elő állhatott kormányunk a képviselőház f. hó 2-án tartott gyűlésén, 369 millió nyolczvanezer ötszáz és nyolczvánhárom frt bevételről szólott azon fényes beszéd, melyet a szerencsés kezű Wekerle Sándor pénzügyminiszter „hosszantartó általános élénk eljenzés” között tartott, s melyben végül egész sorát tárta fel azon terveknek, melyeknek kivitelét kormányunk előkészítésbe vette. E tervek közül különösen egy ragadta meg figyelmünket, melyről következőleg szolt a kitünő szónok:

„A közszolgáltatásoknál, t. ház, nézetem szerint az állami szolgáltatások köre nem képezheti azt a határt, ahol megállapodhatunk. Akkor, t. ház, midőn látjuk, hogy sokszor és sokhelyütt az állami szolgáltatásokkal majdnem teljesen felérő, sokszor ezeket jelentékenyen meghaladó községi, törvényhatósági vagy másnemű helyhatósági szolgáltatások nehezdednek az állampolgárokra, csak félrendszerű tartanám az állami szolgáltatások reformjával beérni. Mert ha egész művet akarunk alkotni, a reformnak, a rendezésnek a szolgáltatások egész körére, a községi, a törvényhatósági és másnemű helyhatósági szolgáltatásokra is ki kell terjednie, és épen azért azon javaslatokon és intézkedéseken kívül, melyeket a községek vagyonának kezelésére és háztartásuk felügyeletére első sorban hivatott belügyminiszter fog az administratív törvényjavaslattal kapcsolatosan előterjeszteni, részéről csak azt kívánom jelezni, hogy az egyenes adók reformálásának keresztül vitelénél ezen kérdésnek minden tekint-

ben sikeres megoldására figyelemmel fogok lenni s különösen városainknak kívánok módot szolgáltatni arra, hogy az egyenes adók után szedett igen magas pótlékok helyett az állam jövedelmeinek biztosítása után elérendő jövedelem bizonyos hányadának átengedésével nyújtassék nekik mód arra, hogy az egyenes adók pótlékai helyett ezen hányadot használhassák fel kulturális igényeik ellátására.”

Valahára, csak hogy már akadott egy befolyásos és tekintélyes férfi, aki belátja, nemcsak, de nyilván bevallja, hogy azok a községekre, városokra, törvényhatóságokra az államról áthárított terük, melyet ezeknek az állam által teljesítendő kötelezettségek végrehajtásáért kell hordozni, nemcsak tulságos, hanem nagyrészen igazságtalan is. Az administratio, mely az állami adók beszedésére, a közterhek kirovására s felhajtására szolgál legelső sorban, a közlekedés, a katonai ügyek, egészségügyi kiadások, az oktatásügy, bizonyára élénken érdekelhetik a községet, de első sorban mégis az állam teladaiainak köréhez tartozik, mely teherviselés sulyát kizárólag a községekre, városokra és törvényhatóságokra rendes körülmények között nem róhatja. Vannak községek, melyek 30—40—50% rovattal fizetnek s ha végig tekintünk a kiadási előirányzaton, egy krt sem látunk kisdodovodára, jó iskolára, a község fejlesztésére, a község utainak kövezésére, teljes jókarba hozatalára, fákkal való beültetésére stb. előirányozva, ahelyett az administratio költségei, fizetések napidíjak, irodai általános tételeit látjuk felsorolva, melyek nagyobb részben az állami administratio áthárított költségeit képezik.

Méltányos, hogy az állami pénzügyek egyensulya helyreálltával valahára könnyítve legyen a

sulyos terhen, nemcsak az által, hogy a hiányos képzettségű községi közegektől ne kívántassék oly szolgáltatás, melyre nem képesek, de voltaképpen nem is kötelezhetőek, mert az az állam által teljesítendő, hanem találtassék mód arra is, miszerint a sulyosabb terheket viselő városok és községek méltányos támogatásban is részesüljenek az államtól ama jövedelmi többletből, mely a jól megfontolt s tulságba nem vitt állami kiadások fedezetén felül mindenesetre fenmaradhat s amit például az italmérségi kártalanítás után befolyó jövedelmi többletből remélhetnek ezen jövedelem gyarapodástól elesett községek.

Az aradi vértanúk emlékezete.

A Bethlen-főiskola okt. 6-iki ünnepélyén elmondta Molnár Lőrincz.

„Egy ezredévi szenvedés,
Kér éltet vagy halált!”

E néhány szó fenséges hatására dobtant meg, lobbant lángra egy nemzetnek szive akkor, midőn a bécsi kormány fondorlatának tudatára jutott. Midőn mindenfelől vészfelhők tornyosultak a hon egére, midőn a felbujtogatott rabló, gyilkoló hordák megkezdtek nemtelen működéseket: feljajdult fajdalmában az igaz fiai féltő anyaföld, és jajdulása felkorbácsolta Adria vizeit, megrendítette a Kárpátok büszke bérceit.

„Talpra magyar! Hi a haza!” — szolt a szabadság tüzejku költője. És minden magyar talpra állott!... Aggok, erőteljes ifjak, gyermekek toltak a csaták mezéjére; mindannyiból egy egy herósz lett, mert mindannyiak szivét egy szent szó hozta remegésbe: hon-zeretet... Aztán következett a csaták idője: egy maroknyi nép egymagára törte össze egy hatalmas hadseregnek harezdedt sorait. Ilyen tény páratlanul áll a világtörténelemben... A legyőzött kényuralom pedig a föld porából nyújtotta segélyért kezét az északi kolosszushoz fel... és... a kolosszus megomozdult, hogy eltiporja egy nemzetnek szabadságszerető fiai.

Ugy történt... Eltiporta, a szent ügy bajnokait a bakók kezébe adta...

Utlevél.

„Ezen utlevél irással szabadság adatik Bene Jánosnak, nejeének Ferenczi Annának és gyermekeiknek; Ferenczi Rozáliának és fivérének J.ajosnak, hogy az utánnuk küldendő szekérrel mindnyájan Balázsfalvára jöhessenek és senki a földön élők közül, fentnevezett utasoknak az ők utjokban semmit ne csináljon. Balázsfalva jan. 11-én 1849. Aláírva Georgiu Popa C. R. Capitán si Administ. Pentru Mánú.”

Bene János közleménye eme szavakkal záródik: „Ezután még kétszer voltunk a halál torkában egyszer Balázsfalván és azután Medgyesén, míg végre Marosvásárhelyre mehettünk el.”

Január 9-én késő este szaladt ki a Minorita rend zárdájából egy 10—15 tagból álló csoport, pár férfi kivételével nők mindnyájan.

Eme csoportban voltak: öz. Kovács Mihályné, leánya Sára, Mártonfi Anna és egy most is életben levő uri ember, kinek neve közlésére felhatalmazva nem vagyok, nevezzük őt N.-nek. A többi menekülőnek neve előttem nincs tudva.

Ezen csoportnak is mint Benéeknek az a merész gondolata támadt, hogy kísérték meg egyenesen Csombordra, tehát az Axentye főhadai szállására menekülni.

A minorita rend telkét elhagyva a malomárok mellett a patak medre felé siettek s azt elérvén, mindenütt a medren haladtak a Collegium kertje tájékaig.

Itt a patak medrét elhagyva, egyenesen déli irányba tértek s kimentek a Szentkirály utcába. Alig haladtak ezen utczán, valamint Csombord irányában, fegyveres felkelőkkel találkoztak.

TÁRCZA.

Emlékezés Nagyenyed pusztulására.

(1849. január 8.)

Szilágyi Farkastól.

Csombordon megtaláltuk Albini Vasziát, egy romantlan szívű, szép barna fiatal embert, ki májor ranggal volt alkalmazva az Axentye táborában.)

Ez a nemes indulatu ember minket a legszivesebben fogadott s miután előtte elmondtuk, hogy Balázsfalvára ohajtunk elmenni, részünkre teljes készséggel utlevelet állított ki. Ezen utlevél magyarra fordítva így szolt: „Tizenegy magyar menni akar Balázsfalvára.”

Aláírva Albini májor.

Albini utlevélével nem mertünk utra indulni. Pártfogónk Albini ezt látva megtette velünk azt a szivességet is, hogy embert fogadott s attól atyám egy levelét Balázsfalvára küldte s míg eme levélre onnan válasz érkezett, a faluban részünkre szállást rendezett be s élelmünkről gondoskodott.

Három-négy napig vettük igénybe Albini májor szives gondoskodását, míg Ferenczi Jánosnak sikerült részünkre Balázsfalván utlevelet és fedezetünkre egy császári katonát nyerni. Ezt a katonát az utlevéllel együtt egy szánon azonnal utnak is indította utánnunk Csombordra.

Az utlevél szószerinti szövege magyar fordításban ez:

*) Albini Vasziika ma is életben van Kutfalván (Alsóféhérmegye), néhai Sulucz érseknek egy unokahágát bírja nőül. Sz.

*) Ezen utlevél eredetije kezemnél van. Ferenczi Rozália akkor 18—20 éves hajadon, jelenleg vingárdi volt ev. ref. pap Takáta József özvegya. Sz.

*) Nagy a gyanum, hogy az egész rabló csoport magyar parasztköből állott. Sz.

*) „Barátok berke”. Egy szép kis berek a Maros folyam jobb partján Csombord és Enyed között. A br. Kemény család tulajdonát képezi jelenleg.

*) Takaródjatok ki.

menyi a haza
jtemem azt a
tazó bouquet-
érkezett ko-
rája kün vár-
Károly Fer-
meredt szemü-
ban egy nagy
láronóm érke-
egy kis ijedt
etni való idő.
sz ijesztően
tunk. Károly

dröves báróm!”
— és ugy-e
mert ő nem
ndent és add
ogadhatunk el

vidd szere-
becsület sza-

ték, fehér és
tökrözne be-
gyenge hord-

drágaságát,
felsegíté a
talan jellegű
megbotolva
tünk!

ehetném-e el
minden ke-

magam is...
a rajtalevő

iesikém van“
csikéje?

én röviden
tegnap...”

BERTALAN.

bis d. 7-65
Farben und
zollfrei das
Zürich.
(3)

ri hatóság által
tea Juon ellen
tás árverés 395
6% kamata
lenlegi 8 frt 86
gett tekintettel
Szimion Mária
Rész 637. sz.
sztea Szimion,
a diódi I. R
dézma váltás
Krisztea Juon-
foglatl ingat-
e.

ak delelőtti 9

árának 10%át

után 30 nap
együtt a nagy
lefizetni

ni.

en kir. járás-
község előljáró-

kir, aljbíró.

a tanár
zötti da-
nés nél-
an lévő
Borbély
ménfal-

Görgei — az összes polgári és katonai hatalom képviselője: diktátor — 1849. aug. 13-án megadta magát feltétlenül Világosmezőjén az oroszoknak 40,000 harczeredzet hősrel és 150 ágyúval.

E hír hallatára Miklós császár aug. 29-én ünnepléses Tedeum-ot tartatott, fegyvereinek győzelmét pedig a következő latin szók kíséretében boesátá világgá: „Nobiscum Deus, audite populi et vincimini, quia nobiscum Deus“ Velünk az Isten, halljátok népek és győzödjétek meg, hogy velünk az Isten.

Még csak Komárom állott, majd az is kapitulált. Okt. 5-én vonultak ki abból az utolsó honvéd csapatok és okt. 6-án a közönségesnek hitt amnesztia helyett egy iszonyu hír futotta be az országot. A hivatalos lapok Pesten Batthyányi Lajos gróf volt elnökminiszternek, Aradon tizenhárom tábornoknak a hadi törvényszékek által felségsejrtés miatt halálra ítéltetését s az ítéletnek e napon végrehajtását adták tudtára az eliszonyodott nemzetnek. E tábornokok a következők voltak:

1. Eleméri és ittebeni Kiss Ernő altábornagy, az ország főhadai kormányzója. Mindvégig rendületlen híve a szent ügynek. Aulich Lajos hadügyminiszter, az isaszegi győzelem egyik hőse. A hadi törvényszék előtt minden kérdésre ez volt válasza: „Királyom parancsából esküdtem hűséget a magyar alkotmányra és eskümet halálomig meg kell tartanom.“ 3. Damjanics János, származására szerb; tábornok és hadtestparancsnok, a szolnoki és váci győzelem egyedüli kivívója. Retenthetetlen katona volt és a magyaroknak igaz barátja. 4. N. Sándor József tábornok és hadtestparancsnok. Buda bevételénél tüntette ki főleg magát. 5. Vécsey Károly tábornok és hadtestparancsnok. Arad megvédője. 6. Török Ignác tábornok és várparancsnok. 7. Láhner György tábornok. 8. Knezeics Károly, horvát születésű, tábornok és hadtestparancsnok. 9. Pölteberg Ernő, bécsi származású, tábornok. 10. Gróf Leiningen-Westerburg Károly, hessen-nagyhercegségi születésű, tábornok. Kiténtette magát Vácznál, Gesztahelynél, Buda ostrománál. 11. Schweidel József tábornok. 12. Desseffy Arisztid lovassági tábornok és hadtestparancsnok. 13. Lázár Vilmos ezredes.

Ime, ezek az aradi dicső vértanúk. Négynek kivételével a legocsmányabb halállal lakoltak a nemzetnek eme virágai, mint valami gonszlóvők. Ime, ezekben hullott le a mi fejünknek ekessége, így maradt árván az édes anyaföld.

Emlékkő élni fog örökké, élni: míg csak e honban egy magyar szív dobog. Ime, ezeknek emlékére állítá fel ma okt. 6-án — habár negyven év múltán is — a nemzeti kegyelet ama szobrot Aradon, mely hívatta van fennen hirdetni: csak a testet ölték meg, de a lelket nem! Az élni fog örökké, élni: míg él nemzet e hazán, hatni: míg mozdul egy utolsó kar, míg meg nem szűnünk szent örjögéssel imádvá szeretni Árpádnak örökét. Ott emelkedik magasra a szobor, és... és... hideg hallgatásban óh mily sokat tud beszélni!

Szerencsésjókra, ama magyar asszonynak rikácsoló káromlásait, durva elutasító szavait hallotta egy más a szomszédban lakó, szintén magyar paraszt asszony.

Ez a jó asszony a láma színhelyére sietett s ott a dolgot megértvén, szomszédját szivtelenségeért derekasan lehordta.

E közben a menekülő csoport két részre vált.

Egyik rész behúzódott a faluba, az ott maradt részhez pedig a nemes szívű asszony így szollott: „Ne busuljanak semmit, jöjjenek velem, mert keritek én magoknak szállást“ s ezzel elvezette őket Zöldi Pistához, egy jómódu magyar paraszt gazdához, ki a ref. papi lakkkal csaknem átellenben lakott s kinek házában Ákszentye táborának egyik őrtanyája volt.

Zöldit honn találtak, ki a szerencsétlen enyediéket meglátva így szollott: „Ne busuljanak semmit. Meg van ugyan tiltva, hogy házainkban Enyedről menekülőket befogadjunk, főleg férfiakat, de azért ezen éjjel maradjanak házámban. Reggel átme gyek a nagyságos prefekthez Ákszentye urhoz, ő talán megfogja engedni, hogy továbbra is itt maradhassanak.

Özv. Kovács Mihálynének nehányan azon éjjel Zöldinél is háltak. Itt hált N. is.

Zöldi a következő nap reggelén felkereste a nagyságos prefektet, kinek tudvalevőleg a ref. papi lakban volt a szállása s kitől N. részére elfogadást eszközölt ki.

N. ugy a mint Enyedről megelőző nap éjjelén menekült, ingben és főrevaló nélkül Zöldivel átment az Ákszentye szállására a prefektet két fiatal ember társaságában találta, kik titkárai lehettek. Ákszentye felvált rendszeren öltözködve, iró asztala mellett foglalt helyet és semmi jele nem volt észre vehető, hogy lába gyógykezelés alatt állott volna.“

*) Ákszentye azt állítja, hogy a mint táborával Csombord felé húzódtak, (melyik napon?) „a beczel hegyen lova elcsuszva elesett s ballábba (Ákszentyéé) kifeszamodott, minek következtében ezen lába „i s z o n y u a n“ megadagadt. E miatt Enyedre sem jöhett be. Csombordon kellett maradnia. Lásd „Válasz gr. Teleki Sándor ezredes urnak. Krakkó 1890. évi július havában.

Látjuk a multaknak fekete képét és olyan bántó keserű fájdalom fogja el szívünket: mintha ezeknek és ezeknek jajait hallanók!... Mintha a hajdan kor kesergő prófétája állana előttem, ki kinosan jajdul fel a szent város pusztulásán: „Mit hozzak fel te előtted vigaszkepen Sion lánya? Nagy, mint a tenger megromlásod, ki gyógyít meg balszamirral? Lelki szemei előtt lebeg az égő szent város; látja a kétségbeesetten futkosó alakokat, látja az utca porában fetrengő gyöngye csecsemőket, látja az édes anyákat: mint rohannak gyermekeikhez, mint szoritják melengető keblökre!... Hasztalan... Nincs már ott élet... Azt a kis patakot, mely a szivet hajtja, ha egyszer elapad: ki nem pótolhatja oceaánja vérnek“... Márius könyeket hullatott Kárhágó romjai felett, pedig ellenség volt: a mi nemzetünk megrottói gúnykaczajjal gyilkolták le a hon gyermekinek ezreit és nem gondolták meg, hogy annyi századok leforgása alatt a magyar volt amaz élető elem, ama biztos alap, melyen saját nemzetük megállhatott! Nem gondolták meg, hogy egy ezredév csapásai alatt izmosult meg, vert erős gyökereit Európa talajában ama törzök, mely mint gyöngye esemete Ázsia misztikus világában jászott az enyelgő szellővel! Igen! erős gyökereit vart, felemelkedett a csillagokhoz és hatalmas koronájával az idők viszonytagaságaitól megvédte a trónt, meg az azon ülő koronás főket!...

És ez volt a hála? Ez volt a köszönet? (Folyt. köv.)

Alsófehérvármegye közgyűlése szept. 30-n.

Örvendetes körülményképpen jegyezhetjük fel, hogy a m. bizottság tagjai igen szép számmal gyűltek össze, pedig nem volt szolgabíró választás, sem nagy politikai aktió. Egyszerűen: végeztük a magunk dolgát.

Éljenzés fogadta belépésekor br. Kemény Kálmánt, a népszerű főispánt, ki viszont kijelenté meguyitó beszédében, hogy legkellemesebb kötelességét képezi vármegyénk közgyűléseinek vezetése, miután a határozatok józan megfontolás és higgadt tárgyalás után hozatnak.

Ő Felsége legkegyelmesebb kizírata volt az első tárgy, melyet a miniszterelnök útján intézett népéhez, köszönuve Mária Valéria ő fensége menyegzője alkalmából kifejezett üdvözlőkatokat. A gyűlés felállva hallgatta meg a királyi szavakat s éljenzéssel viszonzotta.

Özv. gr. Andrassy Gyuláné gyászszegélyű köszönuő levelét a nagy államférfi elhunya felett hozzá intézett részvétliratért, tudomásul vette a közgyűlés.

A vármegyei javadalmaszág végösszege és felosztása a régi lévén, felterjesztetett a belügyminiszterhez s névszerinti szavazás útján határozott el a tisztviselő nyugdíjalap s a betegpótlási alap részére a megfelelő 1 illetőleg 1/4% rovatál.

Legfontosabb tárgy a kömunka költségvetés volt, mely 110,497 fruban lett megállapítva oly módon, hogy az egyenes adó után 10% rovatál — 33,116 frt 40 kr; a kézi napszám után 40 kr, tehát 3 köteles napszám után 1 frt 20 kr váltáság — 43,056 frt 80 kr, igásnapszám

N. a prefektől csak annyit kért, hogy engedné meg miként Csombordon maradhasson ő és ide menekült társai, míg sorsuk jobbra-balra eldől.

Akszentye komor volt. N. hez sem jót sem rosszat nem szollott, iró asztaláról egy darab papirt vett fel, azt színtűn szótlanul egyik melléte levő ifju elibe tette s ezt mondta tolla alá: „A cseszta Unguru, anumitu N. nyime se nű! bántujáské.“

Ezután nevet aláírta s az ily módon kiállított védőlevelet átadta N.-nek, ki köszönt s a prefektől nyomban távozott.

N. menekült társaival pár napig maradt még Csombordon. Nem bántotta őket senki.

N.-et Ákszentye prefekt Csombordon nem kínálta Oláhországból hozott aranyokkal s ottlődése alatt többi Enyedről Csombordra menekült társaitól sem hallotta, sem akkor sem azután soha, hogy ezek közül valamelyik Ákszentye prefektől pénz segélyben részesült volna.“

Hadd foglaljon helyet eme történelmi közlemény lapjain az én Enyedről való menekülésem leírása is.

Mint feljegyzéseim során már említettem, jan. 9-én a „Milotai“ kert egyik lakóházban, egy odonszerű félelemletes épületben voltam egész nap. Ezen kert akkor a Seres István sorostélyi gazdasízt tulajdonát képezte. Két külön álló lakóház emelkedett a telken. Egyik, az odonszerű, magán lakásul használatott s Seres tartotta fenn a maga számára. Abban szállott meg, midőn Sorostélyről Enyedre jött, A kertet s ezen lakóházat egy Vonászi nevű

*) Ezt a magyar embert névszerint N.-net senki se bántsa.

*) Axentye Severu azt írja egy 1890. évi július havában N.-Szebenben, magyar nyelven megjelent és gróf Teleki Sándornak adott válaszában, hogy ő a „Csombordon át könnyes szemekkel és gyöngye öltözettel“ menekülő enyediéket szállása ablakán át meglátván, ki ment közéjük és a Romániában megtakarított 200 darabból álló összes pénzét köztük elosztotta.

után 2 frt 40 kr váltáság — 15,007 frt 20 kr állapított meg. A többi hiányt a községek s városokra az átkelési utszakaszok nagyobb használata czimén kiszabott 608 frt. a csombordi hid 1200 frt bére, 50 forint bírságpénz és 17,458 frt 60 kr-ra számított államsegély fedezné. A tervezet elfogadattván, — felszólamlás tehetése végett kiküldetik a községekbe a törvényhatósági uthálózat megállapítását tárgyzató szabályzattal.

A megyei bizottság legtöbb adófizető tájainak 1891. évi névjegyzéke, az abrudbányai képviselet felosztására s a kisenyedi járás székhelyének Koczán hagyása tárgyában kelt ministeri leiratok tudomásul vétettek. A közséjegyzoői nyugdíjintézet létesítése tárgyában az alispán elnöklete alatt egy bizottság küldetett ki. Vizakna város szervezeti szabályrendelete oly módosítással hagyatott jóvá, hogy a törvény értelmében a polgármester fizetése 1000 frtban állapított meg.

Élesebb felszólalást provokált egy obskurus vizaknai fellebbezése Vizaknának rendezett tanácsu városból nagyközséggé alakítása tárgyában; Berzenczey István ugyanis indokoltnak találta az átalakítást, holott a város az újabb időben lépten-nyomon igyekszik levetkőzni falusias jellegét, melyet pedig nagy részben kedvezőtlen fekvése s így valóban nehéz lett rendezése tesz megmagyarázhatóvá.

A csombordi hid felépítése, bérbeadása tudomásul vétetett; a háónak s az ahoz tartozó sodronykötőnek eladása elhatározottat. Pótlólag intéztetett el Abrudbánya város 10,000 frt előleg, esetleg kölcsön iránti kérése s a szeszese italok behozatali vámjá. Stach Frigyes bécsi lakos Zalathnág egy vicinális vasutat tervezvén, a vármegye támogatását kérte; egy bizottság küldetett ki, melynek elnöke főispán ur ömlga, javaslat tétel végett.

A csekkelaki körjegyzői választás ügye, Tothfalud s több odaváló lakos között egy pusztá legelő rész eladására vonatkozó szerződések, Bucsum és Jank Juon lelkes között, ez utóbbi által kifizetett italarulási jog kártalanítási összegének megosztása iránti egyezség, — Zalathnának tűzoltószerek beszerzésére előirányzott kiadása, több községi vadászati jog bérbeadása, Kerpenyes község iroda építése, a verspataki járás községeinek szervezeti szabályzatai jóváhagyattak.

Dr. Bocz József 4 éven és 4 hónapra át díjtalanul végezvén a megyei kórházban az igazgatói teendőket, — részére 1500 frt szavazattal meg tiszteletdíju, teljes elismerés mellett.

Arad város meghívása folytán a vértanúk szobrának leleplezése alkalmára a jelenkező megyebizottsági tagok, így Török Dániel, Pávay V. Elek, Berzenczey István, Szilágyi Farkas, Garda József felkértek vármegyénk képviselésére.

Felterjesztés tétetett a pénzügyminiszterhez a r. tanácsu városok italmérési joga kártalanítási ügyének sürgetése s az előlegeknek legalább deczember havára leendő kiadása iránt. Hasonló felterjesztés tétetett Pávay V. Elek indítványára a magánosok be nem fejezett kártalanítási ügyeire nézve. Végül Berzenczey István interpellálta az alispánt az egri véres támadás ügyében, mire

oláh kertész gondozta. A későbbben épült ház gyanus természetű fogadó helyiség és fürdő volt akkor ie.

En ezen lakásban jan. 9-nek hajnalán két szerencsétlen ifju nőt találtam, mást senkit. Vonászit egész nap nem láttam. Neki benn a városban lehetett dolga.. A két nő a fogadó személyzetéhez tartozott.

Mikor hajnalban a többi rendben rám rohant ebek vad támadásaiktól valahogyan épségben szabadulva oda értem, ez a két nő rómülten ugyan, de szívesen fogadott, Kitétem és a városban történtek felől kérdezősködtek.

Körülbelől délelőtt 9 óráig csendesen voltunk. Komoran szemléltük a pusztuló város idegrázó képét s a lakás ablaki előtt elvonuló töltött uton nagy és sűrű csoportokban folyton jöv-menő olahokat, kik üres kezzel jöttek a városba s felpakolva tértek vissza a szomszéd községekbe.

D. e. 9 óra körül 4—5 tribun állított be eme lakásba feltett süveggel, karddal, pisztolyokkal felfegyverkezten.

A két nőre szívélyesen mosolyogtak, rám durva és félelemre indító tekinteteket vetettek. A nők ezt látva, siettek kijelenteni, hogy testvérők vagyok s kegyelmet kértek részamre. Nem is bántottak, hanem a nőkkel együtt az első szobába vonultak be. Bizonyos ideig tartó együttlét után ezek mentek, de kevés idő multával jöttek mások. Így tartott ez a látogatás hosszabb-rövidebb szünetekkel egész nap. Megfordult e helyen az nap folytan körülbelől 20—25 tribun, durva, vad kinézésű emberek mindannyian. A szegény nők siettek mindenik ujjon jött csoport előtt kijelenteni, hogy én testvérők vagyok.

Aznapi táplálékunk főt kukuricza volt és sült burgonya. A burgonyát a nők folyton sütötték. Alkonyat közeledtével a tribunok látogatásai ritkultak.

(Folyt. köv.)

azt a fe
gálat e
javaslat
eloszlott
folytassa
nyiben a
tolók az
főispán
s a fője
Nag
A
rendelet
Maros f
ról, a k
munkála
díjazás
fellőlvisz
nyere tő
a megye
város m
zik a v
jog gyak
szabályo
rozatot
eugedvé
A
jelentése
rozott m
lakások
nimalis
ken véle
sek által
előidézett
korlátozá
A
ipari ta
Istvána
tanusított
s idejére
ként 60
A
pálinka
résökkel
és mind
ezen vár
költségbe
A
vizsgált
Bej
felett 15
köből ut
egyszerst
A
egy kis
nyös ár
Fel
inek az
a legköze
a városi
kára néh
zattal 9
22 szava
felvételt
A
rint Enye
tető pénz
rése vége
kártalanít
dással eg
polgárm
Mihály é
személyél
Beje
a városon
21 frt 74
lagosan k
Az i
Mihály vá
és 21-én
A v
nyiltak
vány, h
egy mind
kis könyv
be aztán
év végén
ide vonat
sen leen
számvéte
észrevétel
igazítandó
vő osztály

azt a feleletet nyerte, hogy a sajnos ügyben csak a vizsgálat eredményének megtudása után lehet megfelelő javaslatot tenni. Ezzel a gyűlés főispán ömlgát éltetve elosztott, hogy egy vidám és élénk főispáni ebéden folytassa a közgyűlést, még pedig pártszínezettel, amelyben az autonomisták s az állami adminisztrációt pártolók azonnal megindították a tósztok árját, mihelyt főispán ömlga a legalkotmányosabb királyt — Ötelségét, s a főjegyző a köztisztelendő főispánt felköszöntötték.

Nagyenyed város képviselő gyűlése 1890 október 10-én.

A kevesbé népes közgyűlésen egy néhány ministeri rendeletnek kellemes tudomásul vétele után, melyek a Maros folyója általános szabályozásának munkába vételéről, a községekben létesítendő csatornázási és vízvezetési munkálatok vezetéséhez szükséges szakközvegek mérsékelt díjazás mellett kibocsátásról végül a már befejezett s felülvizsgált patak szabályozási műveleteknek város előnyére történt elfogadásáról tettezt értesítés. Felolvastattott a megyei alispán ur azon határozata, mely Nagyenyed város minden vizein, tehát azokon is, melyek nem képezik a város kizárólagos tulajdonát, az általános halászati jog gyakorlatot a város miut erkölcsi testület részére szabályozza s tulajdonába adja át; azoknak kik a határozatot netalan sérelmesnek tartanak csak birtokon kívül eugedvén meg a rendes törvény útjání orvoslást.

A városi főorvos különben kedvező közegészségügyi jelentése á várszegutca és piac körüli részekben határozott méreteken ismerteti azon hiányt, mely az egyes lakások légűrkőb tartalmánál a törvény által megjelölt minimális követelményeket is meghaladja; mely nehézségeken véleménye szerint csak fokozatosan és új építkezések által lehet segíteni addig is a szufolt lakások által előidézett közegészséget megrontással fenyegető viszonyok korlátozása iránt rendőri intézkedések tétettek.

A kolozsvári államilag segélyezett építő-, fa- és vasipari tanmű helyben elhelyezett Székely János és Bakó Istvának, kik az itteni alsófokú iskolában szép előmenetelt tanúsítottak az ottani tanműhelyben leendő kiképeztetésük idejére, kielégítő viselkedésük igazolása után elsőnek évenként 60 frt. utolsóknak 80 frt. szavaztatott meg.

A jogügyi bizottság véleménye alapján a város szeszpálinka bérli Glűck és Stern haszonbér elengedési kérésökkel elutasítottak. Tanács bejelenti, hogy a teljesen és minden részeiben újból épített közepső malom, mely ezen városrésznak díszül szolgál — összesen 4750 frt költségbe került.

A városgazdának megelőző évekről 1888. végéig átvizsgált számadásai elfogadhatván a felmentése megadatott. Bejelentetett az Ince Istvánnal, háza levágatása felett 150 frtban megkötött egység miatt a város közből utcaí ezen piaca ugy díszben és esinben, mint egyszersmint jövedelmező területben is nyert.

A dr. Váradi féle alapítványból Kónya Albertnek egy kis vendéglő felállíthatására egy kis szeglet hely előnyös árban eladatott.

Felolvastattott a város legtöbb adót fizető képviselőinek az 1891. évre összeállított névjegyzéke s tárgyalása a legközelebb tartandó közgyűlésre tüzett ki. Pap Géza a városi közlegelőn elhullott egy tehens után szenvedett kára némi segélyezéséért benyújtott kérésével 14 szavazattal 9 ellenében elutasítottat, ellenben Telegdi István 22 szavazattal egy ellenében a városi törzspolgárok sorába felvétetett.

A városi regále megváltása ügyében hallomás szerint Enyed város iránt külföldben is jó hajlammal viseltető pénzügyminiszter ur jó indulatának teljes megnyerése végett még az ügy végleges befejezése, illetőleg a kártalanítási határozat meghozatala előtt Budapestre küldéssel egy öt tagu bizottság választott Kovács Gyula polgármester, Csató János alispán, Hegedűs János, Müller Mihály és dr. Jeney Elek tisztí ügyész városi képviselők személyében.

Bejelentetett, hogy a helybeli tűzkárosultak részére a városon gyűlt könyöradamány a majorsági pénztárból 21 frt 74 kral potólvá 110 frittal a károsultak közt aránylagosan kiosztatott.

Az igazoló bizottságba Medgyes Bálint és Müller Mihály választattak be. a szűret az alsó fordulóban 1. hó 20 és 21-én a felső fordulóban 22 és 23-ára állapított meg.

A városi pénztár által kezelt legeltetési, polgári nyiltará stb. beszédési módozatára nézve tett azon indítvány, hogy jövőre egyes nyugták helyett az illetőknek egy minden allódiális tartozásait magába foglaló előírási kis könyv adassék az adókönyvecskék módja szerint, melybe aztán a befizetések is nyugtáztassanak, továbbá, hogy év végén a számadások vizsgálásakor a pénztár által az ide vonatkozó pénztári naplók is a számadással együttesen leendő átvizsgálhatós és ellenőrizhetős végett a számvévo bizottság elő terjesztessenek, elfogadattott, azon észrevétellel, hogy az utolsó része az indítványnak, a ki igazítandó szabályrendeletbe is be fog vétetni a számvévo osztály teendői között.

A folyó évi failleték jogosultak névjegyzékének összeállítására a mult évben is működött bizottság küldetett ki, mire a gyűlés elosztott.

referens

Az alsófehérmegye orvos-gyógyszerész-egylet évi közgyűlése.

Az alsófehérmegyei orvos-gyógyszerész-egylet folyó hó 5-én tartotta rendes évi közgyűlést, melyet elnök: dr. Magyar Károly röviden meguyit, megemlékezvén az e napra eső kegyeletes nemzeti ünnepről, melylyel szemben alapszabályaink rendelete és az elhalasztás nehézsége szolgálnak meentségül, amugy is a gyűlés tagjai, mint hazafiak önként érthetőleg együtt éreznek a kegyelet ünnepe megjelentekkel.

1. Ezután mindenekelőtt az alakuló közgyűlés jegyzőkönyve felolvastatván, helyben hagyatik s a jelen gyűlés jegyzőkönyvének hitlesítésére dr. Winkler Albert és dr. Mátyás Mihály tagtársakat szólítja fel.

2. A könyvtárvizsgáló-bizottság Rakossi és dr. Mátyás személyében megteszi előterjesztését, mely a felől tanuskodik, hogy a könyvtárt kevesen veszik igénybe, minek természetes oka egy megfelelő katalógus hiányában keresendő. Legközelebb e bajon segítve less.

3. Pénztárnok Kovács József évi jelentése tudomásul vétetik és felmentése az 1890. évi számadás alól megadatik.

4. Jövő évi költségelőrányszat megállapítása után

5. dr. Nagy Károly az alakuló közgyűlés alkalmával egy, elnöklete alatt kiküldött bizottság nevében terjedelmes előterjesztést tesz a „roncsoló toroklob kitérésének megállítására és kezelése körüli övrendszabályok” czimű. A szakbuzgalommal készített kimerítő jelentést közgyűlés egészben véve helyesli és óhajlja annak minél nagyobb körben való terjesztését és megismerését annál inkább, mert abból nemcsak a szakképzett orvos, hanem a szülők is saját és a közegészségügy hasznára tanulságosan okulhatnak.

Dr. Winkler Albert „Gümő és orbáncz” czimen felolvást tart, melyben a helybeli feyház bő beteganyagát felhasználva, körtörténetekre támaszkodva arra a következtetésre jut, hogy szemben az „orvosi heti szemle” megjelent egyik közleménnyel, az orbáncz fellépését és letyolását görvényes és gümőkóros egyéneknek gyógyító hatásnak el nem ismerheti.

7. Végül dr. Boér Jenő tagtárs beteget mutat be. Az eset 15 év óta fejlődő esontecsta valószínűleg a jobb oldali homlokéből kiindulva, a fiatal egyén areza felett strucz tojásnyi daganat alakjában domborodik elő le- és előfelé nyomva a jobb szemet, közepén pedig tallérnyi nyílással, melyen keresztül a reflectorral betekintve a cysta hátsó falán sarjadzó szövet látható. Bemutató érdeknek találja lelemlíteni, hogy daczára annak, hogy az opticus a rendeznél kétszer hosszabba van nyujtva, a látást teljesen jól vezeti, jelölül annak, hogy a lassu nyujtás alatt az idegelemek nem roncsolódtak.

E tárgysorozattal, mely az ifju egylet életképességét és fejlődését rövid idő alatt már biztosítottak mutatja, az ülés elnök éltetésével véget ért.

Az aradi várban 1849—1851. években volt magyar foglyok névsora.

(Folytatás.)

226. Maygraber Ágoston őrnagy, Francz Carl, 227. Micsory Gusztáv százados, 20. z. alj, 228. Medreszky Béla őrnagy, Hannover huszár, 229. Medreszky Árpád feltörvényszéki ülnök, 230. Menyhárd Antal ezredes, hadügyminiszteriumnál, 231. Mesterházi István, ezredes, 1. huszár ezred, 232. Mezei (seit) János százados, 14. huszár ezred, 233. Meszlényi Jenő ezredes, Kis Ernő segédjé, (18 évre), 234. B. Meszina alezredes, (tábornoknál, 235. Mezei Károly ezredes, Vilmos huszár, (18 évre) 236. Mihálovics Mihály alezredes, 7-ik huszár ezred, 237. Mihálovics százados, Váza, 238. Mihálec Antal őrnagy, Erdélyben, (kibocsátott), 239. Misaeti Adolff őrnagy, 130. z. alj, 240. Moriczenty Kálmán, 241. Mütterfacher Gusztáv őrnagy, 125-ik z. alj, 242. Molnár Ferdinánd ezredes, (10 évre), 244. Monó Károly, 245. Moricz Károly ezredes, 13-ik huszár ezred, (16 évre), 246. Moricz Dénes ezredes, Mátyás huszár, (10 évre), Moricz Sándor százados, 248. Macshigal Ferenc százados, 107. z. alj, 149. Nagy Jenő ezredes, (18 évre), Nagy Sándor százados, 2-ik székely gyalog, 251. Nagy János százados, 252. Nagy Lajos százados, granátos, 253. Nagy Sándor József tábornok, 1. hadtest parancsnok, (kötélre), 254. Nagy Lajos őrnagy, 255. Nedeczky József, 256. Német Adolff ezredes, Mészáros segédjé, (10 évre), 257. Neuman Ede, 268. Nizner Antal és János őrnagy, 4. huszár ezred, (12 évre), 259. Nyári Pal követ, Pest, (Pestre vitetett), 260. Nyereggyártó János alezredes, 19. z. alj 261. Nyitrai József, őrnagy hadügym., 262. Pálfi János százados, Sándor huszár, 263. Paikavics Károly hadbiztos, Esztergom, (Pestre), 264. Pap Károly ezredes, 2. h. ezred, (3 évre), 265. Pasztori Sándor őrnagy, Sándor hu-

szár, 265. Paulovics Imre ezredes, Reis huszár (18 évre), 267. Pávai V. Elek, főhadnagy, hadbíró, Erdélyben, (fővezéri), 268. Peche Sándor, főhadnagy, gondviselő, 269. Pechi Sándor, százados, 280. Pelezer József őrnagy nemzetőr, 271. Pelezer László százados, Cs. huszár (5 évre), 272. Pelezer Antal őrnagy, nemz. ör. 273. Perecy Mihály ezredes, Erdélybe, (18 évre), 274. Peretus Béla, 275. Pethő Vilmos őrnagy, 3. hadt. tábornok, 276. Petrovics Endre, 277. Filipovsky Adolff őrnagy, tüzér, 278. Pichler János őrnagy, aradi térparancsnok, 279. Picithi Mihály, százados; 103. z. alj, 280. Pinkó József százados Preis, 281. Piánán Sándor százados, Hannover huszár, 282. gr. Pietrich János, 283. Podovski Péter, alezredes, Preis, 284. Pöltenberg Ernő tábornok, 7. hadtest parancsnok, (kötélre), 286. Polák Vilmos alezredes, Sándor huszár, 286. Pongrácz István őrnagy, Sándor huszár, 287. Pongrácz Ferenc, őrnagy, 20. z. alj. (10 évre), 288. Prösch Márton, 289. Posta Ferenoz alezredes, osztálynok 7. hadtest, 290: Pataki Mihály százados, 94. z. alj., 291. Predenár János százados, 2-ik huszár ezred, 292. Posta Móríc ezredes, tüzér főparancsnok Görgeinél, (18 évre), 293. Puchli János alezredes, Ferd, huszár, 294. Pustelnik Alfred, őrnagy, utász, (elbocsátott), 295. gr. Rádai Pál őrnagy, Károlyi huszár, 206. Rajesáni Imre, százados, 297. Reiner Alajos őrnagy, Turski, 298. Rapaich Dániel, alezredes, 299. Rapun Ödön őrnagy, Guyon segédjé, 300. Racz Sándor őrnagy, 68. z. alj, 301. Radel József őrnagy váradi térparancsnok, (12 évre), 302. Radel György, százados, 303. Radel Keresztély, 304. Reiche Rudolf százados, 107. z. alj, 305. Reinle Károly, 306. Rimellay Gusztáv, törzshadbíró Görgeinél, (elbocsátott), 307. Rengey (Eigner) József követ, Szeged városa, 308. Rider Erencz, 309. Rödiger Alajos százados, 1. székely huszár, 310. Rohonczy Lipót ezredes, Károlyi huszár, (18 évre), 311. Rosman Károly, 312. Román Ferenc követ, Bereg-megye, 313. Rónay Mihály alispán, Csongrád, 314. Rónay József szolgabíró, Torontál, 315. Rónai Lajos követ, Torontál, 316. Rudnai István, százados, 18. h. e., 317. Rudinsky Todor, 318. Rojain István es. hadnagy, bánáti n. ör, 319. Ruzicska József százados, 39. z. alj, 320. Ruzicska Peter százados, ávilla huszár, 321. Sági Lajos százados, 22. z. alj, 322. Salamon Sándor alezredes, Károly huszár, (4 évre), 323. Sandl Károly őrnagy, térparancsnok, (kibocsátott), 324. Savics János, százados, tábornoknál, 326. B. Salaviczki Frigyes, százados, Ferd. huszár, 326. Saczborger Károly százados, 59. z. alj, 328. Smidi Antal, 328. Schott László, 329. Senovics Frigyes 330. Schubert Ignác százados, Franc. Kari, 221. Schullucz Robert százados, tüzér.

(Folyt. köv.)

VEGYES HIREK.

— Az aradi szoborleleplezési ünnepélyen tudomásunk szerint Nagyenyedről a honvédegylet képviselőiben a következők jelentek meg: Török Daniel, Ince Samuel, Kiss Károly és Telegdi János. A Bethlen főiskola képviselte Benedek Károly senior és Tarkányi György ifjusági elnök. A vidékről Pávai V. Elek vett részt Anna leányával. Török Daniel Leona leányát is magával vitte. Mint küldöttséghez nem tartozók megjelentek Szilágyi Farkas, lapunk munkatársa és Benedek Gabor megyei pénztári ellenőr.

— Október 6-án a ref. coll. ifjuság szokásos emlékül-ünnepélyét, ama gyászos emlékü naphoz méltóan tartotta meg a collegiumi diszteremben igen díszes hallgatóság jelenlétében. A gyűlést „Te benned biztunk”-jának elhangzása után Ignác László IV-ed éves theol. imát mondott, mely közvetlenségével magával ragadta a hallgatóságot, úgy hogy mindenkinek együtt imádkozott az imádkozóval. Ezután a theol. dalkar Zsvkovszki: „Honfi imájával” tette meg ünnepélyesebbé a hangulatot. Majd Molnar Lőrincz IV-ed éves theologus tartott eszmékben gazdag emlékeszédet, melynek közlését mai számunkban megkezdjük. Ezután a theol. dalkar énekelte „Csata dalt”. Baczó Mózés III. éves theologus szavalt: Tompa Mihály „Egy könyv olvasása közben” czimű, remek költeményét. Az ünnepélyt a főiskolai vonós zenekar a „Széchenyi induló”-val zárta be.

— Török Bertalan lapunk egyik szerkesztője Németországba utazott, hol Drezdán, Lipsésán át Berlint fogja meglátogatni. Tavolléte pár hétre fog terjedni.

— Esküvő. Osdolai Tóth Sándor m. kir. pénzügyi titkár és pénzügyigazgató helyettes tegnap délután négy órákor esküdt örökhűséget Pattantyus Antal helybeli kereskedő kedves leányának Mariskának. Az esketést vidám lakoma kísérte, a szép számmal egybegyűlt násznép mulatozásának csak az éjjeli óra vetett véget. Boldogságot kívánunk az új párnak.

— Esküvő Dr. Ilea György balásztalvi ügyvéd f. hó 19-én vezeti oltárhoz Jankatfalvi Csató Lajos és neje Bács Ida bájos leányát Idát. Áldás kísérje e szép frigyét.

— A szűret Nagyenyeden e hó 20-án kezdődik még pedig régi szokás szerint 20. és 21-én lesz az alsó, 22. és 23-án a felső fordulón. Mintán 10-én a hőmérő

a fagypontra alá szállott s a szőlő lombzatát jó részt leforrázta, kár is lenne későbbi időre halasztani a szüretet

A szászvárosi papválasztás, mely e hó 14-én fog megejtetni, hír szerint erős küzdelemmel fog járni mivel a választásra jogosult egyháztagok nem tudtak közmegállapodásra jutni, hanem úgy csoportosultak a három jelölt u. m. dr. Bartók György, Bartha Lajos és Szylveszter Domokos valamelyike körül, hogy az eredmény felől még valószínűségi véleményt sem lehetne kockáztatni.

Borbély Gyula adótiszt Husztról Nagyenyedre helyeztetett át.

A szüreti szünidő a Bethlen-főiskolában okt. 15-én d. e. 11 órakor kezdődik s nov. 5-ének esteli 8 órájáig tart.

Nagy kéménytűz s ezt követő harang félre- verés riasztotta fel Nagyenyed lakosságát e hó 8-án esti 7 óra tájt, mikor az egész napon át tartott szélvész tető- fokát érte el. Pogány János szentkirályutcai lakásán gyullt ki az egyik kémény, s szerencsére néhány lövéssel s bő- séges ecetlocsolással ellehetett fojtani, mielőtt a kitoró lángoszlop a fedél meggyulását okozhatta volna. A kivo- nult tűzoltóság már alig akadt teendőre. Ez esetből sajnálatunkat kell kifejeznünk, hogy a városi hatóság a régebben szokásos kéményszemléket a közelebbi időben nem fogantatosítja, jó az ellenőrzés a kéményspeprőkre és la- kókra egyaránt és sok veszedelemnek lehet elhárítója

Cognac-gyár van alakulóban Alvinczen, mely- nek üzeme igen kiterjedt lesz, mivel a tervezők számi- tása szerint 20,000 hectoliter bort fog feldolgozni éven- ként. A környékbeli bortermelőkre nézve valóságos áldás lesz e gyár megindulása, miután akárhánszor megtör- ténik, hogy a termelő a legmérsékeltőbb áron sem tud tudadni borán.

Nagy tűzvész dühöngött e hó 4-én Szeben- megye Hühalom (Burgberg) nevű községében, s 220 lak- házat és gazdasági épületet hamvasztott el. E községben a házak, mint a szász községekben általában, eséréppel voltak fedve, de az uralkodó nagy szélvészben ez sem nyújtott elegendő oltalmat. A hajléktalanok lett lakosok nyomorát a szigorú téli időjárás sokszorosan fokozza.

Városlatornok Vizakán Dr. Hirsch Józsefet választ- ták, ki egyuttal a bányai orvosi teendőket is meg van bízva. A megválasztott orvos korábban 6 évig mint körorvos működött Algyógyon

Károly János m. -igeti utbiztosít hivatalos működése köz- ben hihetőleg valamely bosszus utmunka köteles lővés által annyira megsértette, hogy 20-30 napig lessz munkaképtelen. Miután a me- gye szolgálatában már másodikban szenved sérülést a megyei ut- alapból 30 ft segélyt kap.

CSARNOK.

Első kalandom.

[Humoreszk.]

Írta: **Báró Wolzogen Ernő.**
Fordította: **Lengyel György.**
(4. Folyt.)

Fogalmam sem volt arról, hogy mi mindent beszél- tek el nekem a tegnapi. Csak arra emlékszem legfentebb, hogy öntudatom huzamosabb ideig szünetelt. Utazó tár- saságom ilyen váratlan megszaporodása mindenestre bor- zalmasan lepott meg, mert volt alkalmam szerény tapasztalato- kat szereznem a csecsemők kellemes szokásairól, mi- dőn ugyanis kintő szállásadóném Dammelbock Amália asszony a nagy vakáció ideje alatt kiterjedt családjának új tagjait gyakran bizta oltalmamba.

„Nézze csak, milyen édesen alszik a kis angyal!” mondá a fiatal anya, s kissé megbontogatta a pólya felső részét, hanem midőn én lehajoltam az alvó angyalkát megbámulni, a kocsit egy köle nagyot zökent s orrommal a kis Ferdinánd — ugynevezett Fumpstra estem.

Ez borzasztó szerencstlenség volt. Bögött a kis Müller, mint az oroszlan, ha ingerlik — s őt én ingere- lém! Mamája ibolya kék szemével oly haragosan nézett rám, mintha komolyan neheztelne. Én meghuzódtam szőgletemben összekuporodva szomorúan és türtem meg- adással, hogy egy skatulya, egy kosárka, egy kézi kof- fer egymásután gurult le s ütődött a lábszámzárába. A koci- si dühörögve robogott, az ablak táblák zörögtek, kívül a világváros lármaja zugott, bent a zenélő gyermek gyűlö- letes áriája hangzott s ezen kedves lárma összesége agy- velőm üregében oly pompás rezonansz szekrényre talált, hogy jobbat már nem is kívánhattam. Megvoltam győ- ződve, hogy ezt a kocsit élve nem fogom elhagyni; lezárt- am tehát szememet s két mutató ujjamat fülembé dug- tam. Semmit sem használt — óh, hogy zugott a fejem! S pedig milyen szépen kigondoltam ezen szeretetreméltó szőszkével a magasztos együttlét gyönyöreit: vele sétálni a büszke hajó fedélzetén, vele gyönyörködni a vér vörös napban, midőn az oceánban süllyed és akkor — átszelle- multen egy gyors kémozdulattal oldalzsebemből érze- lemtől dagadó költeményemet kiragadva eleibe tártam. Jaj! jaj! Hogy mehetett így tönkre gyönyörű ábránd? S te ifjabb Müller Ferdinand, ugynevezett Fumps — vesztél volna, hol a bors terem!

Végre idegeim a természetellenes túlfeszítést nem bírták kiállani. A velem születt udvariasság legyőzött és oly hangon kezdtem kiabálni, hogy a csecsemő hang- ját is jóval túl harsogtam:

— De Müllerné asszony, adjon az Istenért inni neki, hisz miudjárt oda lesz!

— Óh nem, majd megkapja szopócsörvét, válaszolt szépen, csak most itt a kocsiban nem tudom megmele- gíteni.

— De hát adjon valamit mégis, nyögék tovább, utközben nem kell holmit oly pontosan betartani.

— No várjon, mindjárt készítek neki egy rágós czuczlit, bár annak használata elveimmel ellenkezik. Midőn elveiről beszéltem, igen elragadónak találtam, de aztán ideadta tartani a babát, míg ő egy darab czukrot egy tiszta zsebkendőbe göngyölt, megkésztve az ugyne- vezett rágó czuczlit, mint említé.

— De Müllerné asszonyom, a pólya egészen nedves; kiálték ijedten, ennek a szegény gyermeknek így nem megy jól dolga!

— Oh, nem tesz semmit, — az mindig úgy van kis gyermekekkel, mondá Mrs Mimi egykedvűen.

Amint a czuczlit megkaptam, csendesség lett, mig majdnem két órai kocsit után Blackwalla a gőz- hajók kikötőjébe értünk. A kiszállásnál ezen rémnap szerencstlenségeinek második periodusa kezdődött, mi dőn tizenhárom podgyászunk leszedése alkalmával egy kosarat oly félre tartottam, hogy tartalma a kövezetre eset — a nagy tejes üveg eltört!

— Mit tett ön! kiált Müllerné, mialatt ijedt te- kintete a kizudult fehér folyadék sramlását követte, mely a flaszer kövek között a Themsebe törekedett. Most szeg- ény kicsikém bizonyosan éhen fog halni, mert a hajón nem lesz tej! S aztán könyekben tört ki.

— Cendesedjék, nagyságos asszonyom, vigasztalám, igen gyakran szoktak tehenek lenni a parton! Jöjjön csak gyorsan, a hajó mindjárt indul.

Siettünk a felszállóhoz jutni, mert valóban a leg- kevesebbet sem késhettünk, legfentebb tíz percz múlva, mondá egy matróz, a hajó gőzt kap.

— Kérem nézzen utánna, de gyorsan, úgy tetszik, mintha itt tehenek lennének, sürgetett Mrs Mimi, mi- dőn táskámmal épen a kajit lépcsőjéig akartam lemenni. Eldobtam a táskát magamtól és a közép fedéztetre siet- tem, a hol a szállítandó marhákat szokták elhelyezni. Sokat jelenő mely bögés hangzott velem szemben. Hála neked ég! Hat gyönyörű szép tehén, thorn-ornas, a leg- jobb faj — menyéből Isten — de nem — óh családás ökrök voltak, csupán ökrök, hat ökrök!

Nem mertem szegény utitársnőmmel ezen leverő hirt közölni. Nagy ugrásokkal a rakó hidra sietve egy aranyos sipkájú urhoz rohantam, bizonynyal a kapitány. Élshangon szűrt ki valamit fogai között.

De én nem riadtam vissza, hanem könyörgő kéz- mozdulattal szóltam hozzá:

— Kapiány ur! Tartoztassa egy néhány pillanatig még a hajót — e perczben visszatérek! S már messze is jártam.

Igen, de hol kaphatnék itt tejet ebben a sürgős- forgásban? A rakparttal szemben három nyomorult kis bolt volt: egy zsebarús üzlet, melynek ajtaján egy irtóz- tató régi szoknya fityegett, egy szatócs bolt és egy „still-house”, azaz egy destillation.

Hogy miért s miért nem, nem tudom, de ezen utóbbiba rohantam be és lelkenedve kiáltottam a pudli mellett emberre:

(Folyt. köv.)

Időjárásunk 1889. évi decembertől 1890. szeptemberig.

Azért decembertől, mert a meteorológiai év termé- szetesen évszakkal végződik s hogy ne térjen el nagyon a rendes számítástól, tehát a téli szak első hónapjával a zuzmarás december elsejével ünnepli újvét.

Mielőtt egy s más megjegyzésünket elmondanók, legelőször is a rideg szakomat bocsátjuk előre, a 90-ki s összehasonlítás végett a 89-iki meteorol év statisztiká- jának számaát és csak azután eresszük fel „képzeltmi szőszszal”, hogy némileg megemészthetők is legyenek.

Hónap	Légnyomás		Hőmérsék		Összes csapadék		
	középe	max. a min.	középe	max. a min.			
December	747.8	761.0	732.0	-6.9	+8.3	-17.5	9.2
Január	47.0	56.0	38.0	-4.4	5.0	-16.5	12.0
Február	44.3	61.2	23.1	-3.6	8.5	-17.2	18.0
Márczius	33.0	50.0	10.0	-2.1	9.0	-16.0	47.0
Április	46.7	53.0	35.2	-8.8	2.0	-22.7	7.7
Május	38.0	46.5	26.0	+3.6	20.5	-7.0	40.0
Június	39.6	50.8	24.2	+3.2	25.0	-15.0	15.5
Július	35.0	44.5	24.0	10.3	25.0	-2.5	32.0
Augusztus	36.2	44.0	24.5	12.2	27.8	-3.0	44.1
Szeptemb.	40.0	46.0	35.0	17.2	30.5	+4.5	31.0
	36.7	42.7	25.5	16.6	30.5	6.0	43.7
	39.0	43.0	35.5	20.0	32.5	8.0	98.1
	38.8	46.8	32.6	16.5	34.0	3.6	76.3
	39.5	44.0	32.0	20.9	34.2	8.5	38.2
	—	—	—	21.8	35.9	6.6	26.1
	43.3	45.0	36.0	19.1	35.0	7.0	105.6
	—	—	—	22.7	35.6	5.2	14.4
	41.6	48.0	38.0	12.2	24.0	-0.0	76.0
	43.8	52.0	34.6	13.8	35.0	+2.0	48.8

Nyomatott Wokál Jánosnál Nagyenyeden.

NB. Felsőszám 1889-re, alsó a jelen évre vonatkozik. Légnyomás tengerszintre kiszámítva +22 mm.

Mig a mult év a légnyomás nagybbszerű ingado- zásaival tünt ki, az idéni a hőmérsék szélsőségeivel im- ponál. Tavaly a gyakori és mély depressiók folytán bő csapadék hullott alá tavasszal és nyáron is, mig a jelen év a drepessiók hiánya következtében eddigelé feltűnően száraz. főleg febr.—márcz. és jul.—augusztus hónapokban

A 90-iki tél összes csapadéka — 45.9 mm. a multé 13-al több; a 90-iki tavaszé 103.3, a multé 67-tel; nyáré 116.8, a multé 126-tal több. A három évszak alatt ösz- szesen az idén 266, tavaly pedig 463 mm. S hogy ez az év még sem volt épen annyival szárazabb, mint a hogy a számok után várni lehetne, annak oka az eső el- osztásában keresendő. Állott volna csak egy pár zápor- ban a tavaszi és nyári csapadék s nem pedig a mint hogy volt, több napon keresztül ismétlődő esepergésben talán még az erdők is kiszáradhattak volna.

A depressiók hiánya, illetőleg a derült napok hoeszu sorozata okozta pedig, hogy a tél hidegebb, de a nyár nyár nappala melegebb volt az idén, mint tavaly; a szá- raz, aug. és szept. elején afrikai nedvességgel (12%) bíró levegő meg azt, hogy éjjelenként néha rendkívül lehűlt a hőmérsék: júniusban +3.6, jul. +6.6 és augusztusban +5.2 (a bécsi havazás után), a mennyire tavaly nem.

Az 1890-ki tél átlaga (-6.4°C) 3.7 fokkal hide- gebb, a tavaszé (+10.7) 0.7-del melegebb és a nyáré (+20.3) 0.3 fokkal szintén melegebb a mult év megfe- lelő évszakainál. Az idéni három évszak átlagos hőmér- séké (+8.2°C) tehát 1 fokkal hűvösebb, miben főrésze v tőlnek s a májusnál hűvösebb júniusnak van.

Természetesen még módosíthatja, illetőleg fennebbi emelheti az egész év átlagos hőmérsékét egy szép, déli szelekkel „folydogáló” langyos ósz, amint az idén eze- ptember már azon az uton is haladt. Mert jóllehet ép úgy, mint tavaly, az idén is megvolt a hőmérsék hirte- leni megesapannása aug.-ról szeptemberre (+24° napi átlagról +11°-ra), csakhogy kevesebb esővel és melegebb nappalokkal. Tavaly 19-ike körül a mi hegyeinken is havazott, sőt esővel itt helyben is. mig az idén csupán a fogarasi hegység fűhéredett meg. Így aztán 1.6°-al me- legebb az idei szept. a tavalyinál.

Egészen véve tehát Nagyenyeden a tavalyi év norma- lisabb, a jelenlegi meg egyoldalubb egyhangubb, inkább száraz és szélesenedes.

Dr. F. D.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN.
Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

Farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 7.65 per Meter — glatt und gemustert (ca 2500 versch. Farben und Dessins) vers. roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Depot G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant) Zürich. Muster umgehend. Brief kosten 10 kr. Porto. (3)

Eladó szőlő

az Órhegyen, közvetlen a temető felett, esetleg a természettel, értekezhetni özvegy Incze Jánosnénál Szászvároson.

Pónyik alma eladó

Muzsinán, Pásk Szimionnál 50 véka pónyikalma és 700 véka gyógyi alma mérsékelt áron.

„EURÓPA“ SZÁLLODA!

A Budapest V., Nádor-utca 5. szám a. „Tigris” szálloda eszmét átváltoztattuk

„Európa” szállodára

és azt pazar fényvel újból berendeztük, a modern követel- mények szükségére szerint

Az „Európa” szálloda a főváros legesőndesebb és leg- alkalmasabb pontján fekszik, közel minden bevásárlási forrás- hoz és hatósághoz. A szálloda több mint 100 szobával ren- delkezik és úgy van berendezve, hogy abban egyes csalá- dokat is, akik elkülönítve akarnak lenni, befogadhat. A kényelmi szempont mellett figyelemmel voltunk a lakók egészségének megővésére is, azért láttuk el a szál- lót légfűtéssel, villamos világítással, fűrdőszobakkal és telefontal.

Törökcsüünk: mérsékelt árak, pontos és gyors ki- szolgáltatás.

A nagy közönség figyelmét különösen felhívjuk család- lakó helyiségeinkre, melyek a fővárosban egyedül az „Európa” szállóban kaphatók.

A nagy közönség szives látogatását kéri

REUTER F. és PLACH F.
a Reuter-féle telep birtokosa a „Hungária” nagy szálloda volt szobafőnöke.
Andrássy-ut.